

foreningen 2 foreldre

Innspill til Stortingets familiekomité, høring 7.4.2022:

**Kommentarer fra F2F til «Representantforslag om valgfrihet for familiene.»
Representantforslag 137 S (2021–2022), fra Silje Hjemdal, Himanshu Gulati og Sylvi
Listhaug.**

Foreningen 2 Foreldre (F2F) er en frivillig organisasjon som jobber for å trygge familieforholdene for barn med to hjem. Foreningen mener at trygge familieforhold er felles foreldreskap, felles foreldreansvar og en rettslig og reell beskyttelse av barnets forhold til begge sine biologiske foreldre. F2F jobber for likeverdig foreldreskap som norm, for reell beskyttelse av samværsretten, sikring av kontakt mellom barn og foreldre etter samlivsbrudd og en offentlig informasjonsplikt til begge foreldre om forhold som vedrører barnets ve og vel.

Skal vi legge til rette for en bedre barnelov som lar barnet beholde begge foreldre som hverdagsressurser uavhengig av foreldrenes samlivsstatus, må vi legge til rette for dette fra starten av barnets liv.

**F2Fs prinsipale holdning; Foreldrepengeperioden bør deles i to like deler.
Subsidiært: Deling av foreldrepengeperioden i tre like deler.**

”Ellingsæter-utvalget” foreslo i NOU 2017:6 en todelig av foreldrepengeperioden. F2F støttet dette i høringssvar avgitt 4.7.2018. Gitt at todeling av foreldrepermisjonen ikke er innført mener F2F at en tredeling av foreldrepengeperioden bør opprettholdes. F2F støtter også at det innføres en tilsvarende likedeling i tre like store deler ved 80 % uttak, med 19 uker forbeholdt hver av foreldrene og resterende til fri fordeling mellom foreldrene.

Barna tjener på tidlig tilknytning til begge sine foreldre. Familien tjener på økt likestilling.

Det geniale med fedrekvoten i foreldrepermisjonen er at staten på vegne av far har ferdigforhandlet en pakke med fars arbeidsgiver og med mor. Det er allment akseptert at fedrekvoten har vært normgivende, noe som ikke overrasker F2F, da det fortsatt finnes sterke kulturelle oppfatninger om at permisjonstiden etter fødsel ”tilhører” mor. Dette kom tydelig til syne da fedrekvoten ble redusert fra 14 til 10 uker i 2014. Da sank fedres uttak av permisjon tilsvarende. Da fedrekvoten ble utvidet igjen, økte fedrenes uttak av foreldrepermisjon.

Så lenge kulturen i Norge er som den er, er det all grunn til å tro at en oppheving av foreldrekvotene, som foreslått i representantforslag 137 S (2021–2022,) vil føre til at fedrenes uttak av foreldrepermisjon vil avta. F2F mener at det er til barnets beste at barnet får knytte sterke bånd til begge sine foreldre allerede fra starten av livet.

F2F mener at det er nødvendig å regulere til likeverd på familieområdet. Likestilling starter i familien.

foreningen 2 foreldre

F2F mener at det er viktig at barnet får god kontakt med begge sine foreldre fra starten av livet, og at kvoter i foreldrepermisjonen forbeholdt mor og far bidrar til dette. F2F mener hele familien vil dra stor nytte av barnets gode tilknytning til begge foreldre gjennom hele barnets oppvekst. Større likestilling i familien vil også bidra til færre samlivsbrudd.

Er det fedrekvotens skyld at flere mødre tar ulønnet permisjon?

Media har i den senere tiden slått opp at flere mødre tar ulønnet permisjon, og dette har blitt framstilt som et tilbakeskritt for likestillingen. Mødrenes økte uttak av ulønnet permisjon har blitt forklart med utvidelsen av fedrekvoten fra 10 til 15 uker i 2018 (etter at fedrekvoten tidligere hadde blitt redusert fra 14 til 10 uker).

Forskere som har fulgt med på dette området påpeker i [denne kronikken](#) at det ikke er grunnlag for å trekke slutningen om at økningen i fedrekvoten fra 10 til 15 uker i 2018 er den direkte årsaken til at andelen kvinner som tar ulønnet permisjon, øker. Forskerne påpeker derimot at Økningen i mødres ulønnede permisjon har foregått over mange år. Den har sannsynligvis mange og sammensatte årsaker.

Selvstendig opptjenings- og uttaksrett til foreldrepenge for fedre

Gjennom lovvedtak i mars 2022 ble far gitt delvis selvstendig opptjeningsrett til foreldrepermisjon. Endringene kom i kjølvannet av EU-direktivet om work-life balance.

Det stilles ikke spesielle krav til fars yrkesaktivitet eller utdanning/studier for at mor kan ta ut sin del av foreldrepengeperioden. Tilsvarende bør det ikke stilles spesielle krav til mors yrkesaktivitet eller utdanning/studier for at far skal kunne ta ut sin del av foreldrepengeperioden. Dagens praksis er en forskjellsbehandling ut fra kjønn, i strid med likestillingslovens bestemmelser.

Kvotene/hver av foreldrenes deler må ivaretas også om foreldrene ikke (lenger) bor sammen

Argumentet for at hver av foreldrene skal ha sine deler av foreldrepermisjonen er at det er bra for barn å knytte sterke bånd til begge sine foreldre tidlig, og at begge foreldres permisjon fører til økt likestilling i familien. Dette gjelder også om barnets familie er reorganisert etter et samlivsbrudd, eller om foreldrene aldri har bodd sammen.

Nå er barneloven endret slik at felles foreldreansvar er hovedregelen også om foreldrene ikke har bodd sammen. På tilsvarende måte bør folketrygdloven oppdateres slik at begge foreldre får mulighet til å ta ut foreldrepermisjon, selv om de aldri har bodd sammen. Barnet har behov for å etablere en trygg og god relasjon til begge sine foreldre, også om foreldrene ikke (lenger) bor sammen.

foreningen 2 foreldre

F2F ber derfor om at folketrygdloven oppdateres og det finnes praktiske løsninger for å ivareta begge foreldres andeler av foreldrepermisjonen også i de tilfeller hvor foreldrene ikke (lenger) bor sammen.

Vennlig hilsen

Else Marit Inderberg
Varastyremedlem, F2F

Rune Harald Rækken
Leder, F2F

Vedlegg: Kronikk fra Aftenposten 1.4.22: «Flere kvinner tar ulønnet permisjon. Skyldes det økt fedrekvote?»

Debatt & meninger

Kronikk

Anne Lise Ellingsæter

Professor em., Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo og Institutt for samfunnsforskning

Ragni Hege Kitterød

Forsker I, Institutt for samfunnsforskning

Mari Teigen

Forsker I og leder for CORE, Institutt for samfunnsforskning

Flere kvinner tar ulønnet permisjon. Skyldes det den økte fedrekvoten?

Det er liten grunn til å bruke den ulønnede permisjonen som argument for å skrote eller redusere fedrekvoten.

Aftenposten hadde 23. mars et stort oppslag med overskriften «Andelen kvinner som tar ulønnet permisjon, økte kraftig etter at fedrekvoten økte». I reportasjen tegnes et tydelig bilde av at økningen i fedrekvoten fra 10 til 15 uker i 2018 er den direkte årsaken til at andelen kvinner som tar ulønnet permisjon, øker.

Men det er ikke grunnlag for å trekke slutning om en slik årsakssammenheng.

Økningen i mødres ulønnede permisjon har foregått over mange år. Den har sannsynligvis mange og sammensatte årsaker. Lengre fedrekvote er antagelig av mindre betydning.

Hva sier tallene? Økningen i ulønnet permisjon blant småbarnsforeldre er interessant, men man skal være klar over at tallgrunnlaget er begrenset. Det finnes ingen løpende statistikk over ulønnet permisjon. Man er derfor avhengig av hva folk svarer i utvalgsundersøkelser.

Aftenposten refererer til Nav, som har stilt spørsmålet om ulønnet permisjon til et utvalg foreldre i 2008, 2017 og 2021, både til foreldre som har avviklet sin permisjon, og foreldre som fremdeles er i permisjon. Tallene reflekterer altså en blanding

av faktisk og planlagt permisjonsbruk.

Nav-tallene viser at andelen mødre som tar eller planlegger å ta ulønnet permisjon, økte fra 18 prosent i 2008 til 30 prosent i 2017 og 49 prosent i 2021. Ulønnet permisjon økte også blant fedre i samme periode, fra 5 til 11 prosent. Dette er de beste tallene man har tilgjengelig. Men erfaringsmessig er opplysninger som gis om bruk av ulønnet foreldrepermisjon, til dels unøyaktige.

Tall for utviklingen i den betalte permisjonen finnes det derimot pålitelige registerdata for.

Foreldre med rett til foreldrepenger kan velge mellom en kortere permisjon med 100 prosent lønnskompensasjon eller en lengre med 80 prosent kompensasjon.

Fra 2008 til 2021 gikk andelen mødre som valgte det lengste alternativet kraftig ned. Nedgangen var størst fra 2008 til 2017, fra 73 til 32 prosent. Andelen gikk videre ned til 22 prosent i 2021.

I 2008 sto valget mellom 44 uker med 100 prosent kompensasjon eller 54 uker med 80 prosent kompensasjon. På de to andre tidspunktene sto valget mellom 49 eller 59 uker med henholdsvis 100 prosent eller 80 prosent kompensasjon.

Lang foreldrepermisjon for fedre er bra for relasjonen mellom barnet og far. Og det er bra for likestillingen at far er omsorgsperson hjemme, understreker forskerne. Jan Haas, NTB

Økningen i mødres ulønnede permisjon har foregått over mange år. Den har sannsynligvis mange og sammensatte årsaker.

I 2021 valgte altså 78 prosent 49-ukersløsningen med 100 prosent kompensasjon.

Tre av fire foreldre svarte at de valgte dette fordi det lønner seg økonomisk.

At det faktisk lønner seg å kombinere 49 uker og 10 uker ulønnet permisjon, sammenlignet med 59 uker til 80 prosent kompensasjon, blir foreldre informert om fra Nav når de søker om foreldrepenger.

Flere ettåringer i barnehage. Den lange trenden viser imidlertid at mødres samlede tid til permisjon er gått ned. Det var flere mødre i 2021 enn i 2008 som valgte 100 prosent kompensasjon uten å legge til ulønnet permisjon, henholdsvis 40 og 22 prosent.

Dette har sannsynligvis sammenheng med at det er blitt lettere å få barnehageplass.

Men samtidig er overgangen mellom permisjon og barnehageplass antagelig én av årsakene til økt ubetalt permisjon.

Med økt barnehageutbygging og rett til plass fra barnet er ett år er foreldre blitt mer positive til barnehage for de yngste barna.

Informasjon
Aftenposten
Debattredaksjonen

Debattredaktør

Erik Tornes
 Adresse: Aftenposten, Debatt,
 Boks 1178, 0107 Oslo

Debatt

E-post: debatt@aftenposten.no
 Hovedinnlegg: 3000 tegn inkl.
 mellomrom. Legg ved portrettfoto.
 Kortinnlegg: 400-1500 tegn.

Kronikker / debattinnlegg på nett

aftenposten.no/meninger
 Aftenposten returnerer ikke artikler
 som blir sendt på papir.

Kronikk

E-post: kronikk@aftenposten.no
 Kronikk: Maks. 6000 tegn
 inkl. mellomrom.
 Legg ved portrettfoto.

Flere ettåringer går i barnehage: I 2008 hadde 66 prosent av ettåringer plass, i 2017 var andelen 72 prosent, og i 2021 var den hele 79 prosent.

Ettersom det er ett til to barnehageopp-
 tak i året, er det en del foreldre som ikke
 får plass etter endt permisjon.

At en del familier venter noen uker med
 barnehagestart, kan også handle om øko-
 nomi. Har du fått barn i mars året før, kan
 det oppleves som en god løsning med noe
 ulønnet permisjon og en lang sommerferie
 med en ettåring som heller begynner i
 barnehage i august. Ofte fordi det først er
 da man har fått tilbud om plass uansett.

Fedrekvotens betydning. I utformingen
 av foreldrepermisjonen må ulike hensyn
 veies mot hverandre. Det er et viktig fami-
 liepolitisk mål at fedre skal ta ut mer per-
 misjon, og det er et ubestridt faktum at
 fedre tar lengre permisjon når fedrekvo-
 ten utvides.

At fedre ifølge Navs undersøkelse i 2021
 er tilfreds med dagens 15 uker, bør også til-
 legges betydelig vekt.

Lang foreldrepermisjon for fedre er bra
 for relasjonen mellom barnet og far. Og

det er bra for likestillingen at far er om-
 sorgsperson hjemme, og at mor går til-
 bake på jobb. Uansett om mor tar ulønnet
 permisjon i forlengelsen av perioden med
 foreldrepenger eller ikke.

**Er det ene fenomenet virkelig årsak til
 det andre?** Aftenpostens slutning om at
 utvidet fedrekvote er årsak til økningen i
 ulønnet permisjon, gir et kremeksempel
 på en sammenblanding av årsak-virkning
 og samvariasjon. Dette er noe det ofte syn-
 des mot i den offentlige debatten.

Samvariasjon vil si at to fenomener opp-
 står på samme tid, og en kan lett tro det er
 en sammenheng. Men det må undersøkes
 om det ene fenomenet virkelig er årsak til
 det andre fenomenet (kausalitet).

Det er med andre ord liten grunn til å
 bruke den ulønnede permisjonen som ar-
 gument for å skrote eller redusere fedre-
 kvoten.

Det ville være svært interessant å under-
 søke hvordan uttak av ulønnet permisjon
 utvikler seg dersom det straffet seg
 mindre å velge 59 ukers permisjon, altså
 80-prosentløsningen, og dersom det ble
 flere barnehageopptak i året.

Meninger
Rusreform

Et regulert marked er bedre enn et kriminelt marked

Debatt**Roar Mikalsen**

Forfatter og leder, Alliansen for rettighetsorientert
 ruspolitikk (Arod)

Arbeiderpartiets for-
 slag til rusreform er
 et blindspor. Som
 jurister har påpekt,
 er et skille mellom rekreasjons-
 og problembruk uforenelig med
 grunnlovens likhetsprinsipp.

Men er avkriminalisering
 bedre?

Mens Ap insisterer på straff,
 vil andre tenke nytt. Etter 50 år
 med krig mot narkotika er erfa-
 ringen at jo hardere vi kjemper,
 desto verre blir utfallet. Opposi-
 sjonen vil derfor avkriminali-
 sere.

For prinsipløse politikere er
 dette en måte å distansere seg
 fra fortiden på. Ideen er å be-
 grense skaden som forbudet
 har påført, ved å bruke mindre
 totalitære midler, men uten å se
 på roten til ondet - forbudet
 selv.

En blindson. Likevel legger
 menneskerettene listen for et
 rettighetsbilde. Som Rusutval-
 get sa det i sin rapport: «Et ho-
 vedsiktemål er å forhindre
 brudd på menneskerettigheter
 som følger av kontrollpolitik-
 ken, som vilkårlig fengsling og
 uproporsjonale straffer for nar-
 kotikakriminalitet.»

Dette er viktig. Vilkårighet er
 forbudt. Om bedre resultater
 kan oppnås med mindre inngri-
 pende midler, er det tvilsomt
 konstitusjonelt terreng. Det var
 derfor utvalget anbefalte avkri-
 minalisering.

Men terskelverdier er ikke eg-
 net til å skille brukere fra sel-
 gere. De er i stedet et forsøk på
 å bevare en blindson.

Mens enkelte reagerer mot å
 åpne dørene for organisert kri-
 minalitet, finner andre det tåpe-
 lig at man kan kjøpe hasj av
 gangstere, bare ikke dyrke selv
 eller bestille fra lovlige produ-
 senter. Det er vanskelig ikke å
 tolke slikt som statlig støttet ma-
 fiavirksomhet.

Dersom målet er å redusere
 stigma og rusrelatert kriminali-
 tet, må et regulert marked vur-
 deres. Norge kan ikke få en hel-
 hetlig ruspolitikk uten.

Om folk besitter 10, 20 eller
 100 gram, avgjør ikke på me-
 ningsfylt vis om de kan sykkelig-

gjøres eller demoniseres.

Jo mer politiet intensiverer
 jakten, desto verre blir kvalite-
 ten på varer, og mer vold opp-
 står i markedet.

Samfunnet forblir fanget i en
 destruktiv runddans. Og det er
 bare fordi politikens funksjon
 er å finne syndebukker at ingen
 spør om det er gode grunner for
 å fortsette forbudet.

Norske politikere må gå i seg

selv. Tilbud og etterspørsel for-
 vrir til en offer- og overgriper-
 kontekst. Dermed kan Arbeider-
 partiet ennå rose seg selv for
 innsatsen. De kan gi et enormt
 marked til kriminelle og slik
 opprettholde en kilde til bud-
 sjetter, selvfølelse og fullmakter.
 Men ingen har vist at dette er
 god politikk.

Etter Rusutvalgets rapport er
 det klart at brukere og samfunn
 utsettes for unødige risiko. Vi må
 se nærmere på implikasjonene:

Hvis vi erkjenner at det ikke
 bare er patologiske grunner til
 at folk velger rus, og at mennes-
 keliggjøring av brukerne gjør
 det problematisk å straffe, hva
 da med et kriminelt marked?

Er det nødvendig å videreføre
 problemene som følger med
 kriminalisering?

Finnes det gode grunner for å
 beholde straff, eller er det for-
 bindelse til tidligere tiders vil-
 kårlege forfølgelse?

Svaret blir stadig mer innly-
 sende. «Halve» Europa legalise-
 rer cannabis idet et regulert
 marked er bedre enn et krimi-
 nelt.

Norske politikere må gå i seg
 selv.

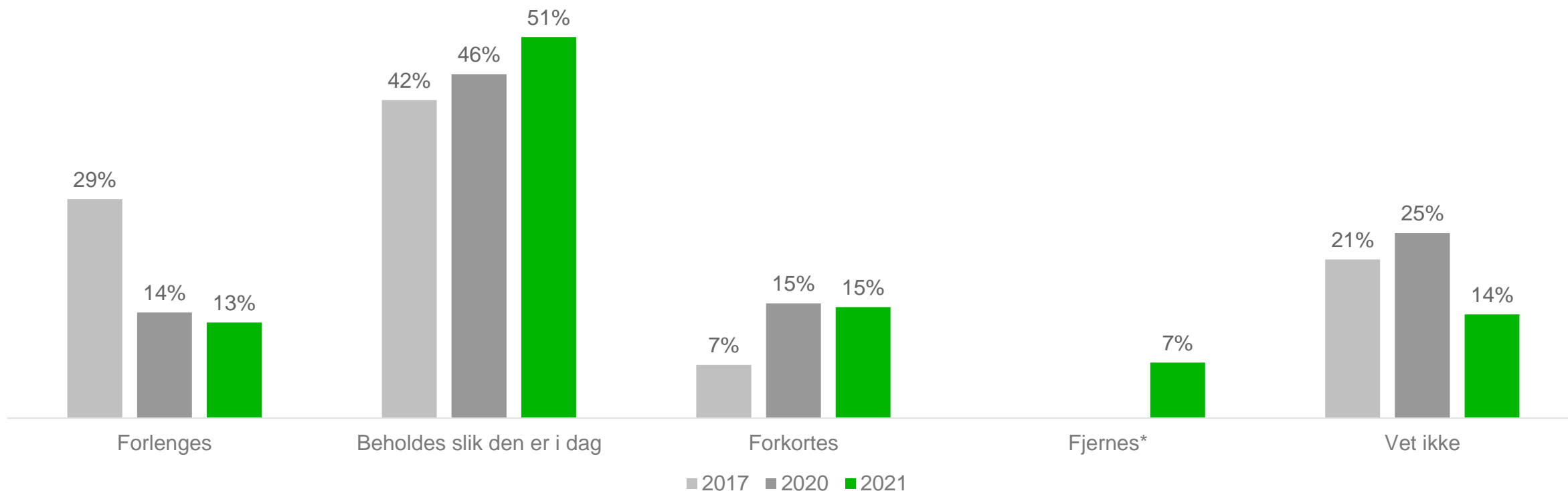
**Etter 50 år med krig
 mot narkotika er
 erfaringen at jo
 hardere vi kjemper,
 desto verre blir
 utfallet**

Les flere
 debattinnlegg
 på ap.no

Fedrekvoten

Over halvparten synes fedrekvoten skal forbli slik den er i dag.

Fedrekvoten: Kvinner og menn med barn

